

Prof. Jeffrey D. Sachs

Jeffrey D. Sachs Columbia Üniversitesi'nde Sürdürülebilir Kalkınma, Sağlık Politikaları ve Yönetimi Profesörü ve Yeryüzü Enstitüsü Direktörüdür. Ayrıca Birleşmiş Milletlerin Sürdürülebilir Kalkınma Çözümleri Ağı'nın da direktörüdür.

Avrupa, Trump'a karşı çıkmalı

Avrupalılar ve Amerikalılar Trump'a karşı çıkarak ve kurallara bağlı uluslararası ticaret dahil uluslararası hukuk kurallarını savunarak gelecek nesiller için dünya barışını ve Atlantik'in iki yakası arasındaki dostluğu güçlendirebilir.

Bu ayın sonlarında G7 zirve toplantısı için Donald Trump Avrupa'yı tekrar ziyaret etmek üzereyken, Avrupalı liderlerin Amerikan başkanıyla baş etme seçenekleri tükeniyor. Trump'ı etkilemeye, ikna etmeye, onu görmezden gelmeye, onunla hemfikir olmaya veya ona karşı çıkmaya çalıştılar. Ama Trump'ın kötülüğünün sonu yok. Dolayısıyla tek alternatif ona karşı çıkmaktır.

En acil konu Avrupa'nın İran ile olan ticareti. Bu, kesinlikle önemsiz bir konu değil. Bu, Avrupa'nın kaybetmeyi göze alamayacağı bir savaş.

Trump herhangi bir esef veya utanç duymadan büyük bir zarar verme kapasitesine sahip ve şu anda ekonomik yollar ve askeri müdahale tehditleri ile tam da bunu yapıyor. İran ve Venezuela'yı ekonomik çöküşe itmeyi amaçlayan acil ekonomik ve mali yetkileri harekete geçirdi. Amerikan pazarlarını Çin'den ithal edilen mallara kapayarak, Amerikan teknolojilerinin Çinli şirketlere satılmasını kısıtlayarak ve Çin'i döviz manipülatörü olarak suçlayarak Çin'in büyümesini yavaşlatmaya veya durdurmaya çalışıyor.

Bu yapılanları doğru tanımlamak önemlidir. Bunlar ehil olmayan bir kişinin kişisel kararlarıdır; yasal bir tasarrufun sonucu veya kamu müzakeresinin neticesi değil. İlginç şekilde anayasası kabul edildikten 230 yıl sonra Amerika Birleşik Devletleri, tek adam yönetiminden mustarip durumda. Trump eski savunma bakanı emekli general James Mattis ve liderlerine karşı çıkan birkaç Cumhuriyetçi kongre üyesi gibi bağımsız bir duruşu olan herkesi kabinesinden çıkardı.

Durum çok daha tehlikeli

Genelde Trump kişisel güç ve mali kazanç için hareket eden, kötü düşünceli bir politikacı olarak yanlış tarif edilmektedir. Çünkü durum çok daha tehlikelidir. Trump gösterdiği megalomanyak, paranoyak ve psikopat özellikler ile zihinsel açıdan sorundur. Bunlar alay etmek için söylenmiş sözler değil. Trump'ın akli durumu çenesini tutamamasına, düşmanlıklarını kontrol edememesine ve hareketlerini sınırlayamamasına neden oluyor. Trump'ı sakinleştirmek yerine ona karşı çıkılması gerekiyor.

Talebinden vazgeçtiği durumlarda bile, Trump'ın içi öfke ve nefretle kaynıyor. Haziran ayındaki G20 zirvesinde Çin Başkanı Xi Jinping ile yüz yüze görüştüğünde, Trump Çin'e karşı yürüttüğü "ticaret savaşında" barış ilan etmişti. Ancak birkaç hafta sonra yeni gümrük vergilerini duyurdu. Trump danışmanlarının itirazına rağmen kendi

Trump aslında kendi taleplerine boyun eğmeyi reddeden her ülkeyi aktif olarak mahvetmeye çalışıyor. Amerikan halkı bu kadar kibirli ve ölçsüz değildir ancak Trump'ın bazı danışmanlarının böyle olduğu kesin.

sözlerinin arkasında duramadı. En son olarak küresel piyasalarda bir düşüş onu geçici olarak geri adım atmaya zorladı. Ancak Çin'e karşı düşmanca tutumu devam edecektir ve bu ülkeye yönelik ölçsüz tavırları Avrupa'nın ekonomisini ve güvenliğini artan şekilde tehdit edecektir.

Trump aslında kendi taleplerine boyun eğmeyi reddeden her ülkeyi aktif olarak mahvetmeye çalışıyor. Amerikan halkı bu kadar kibirli ve ölçsüz değildir ancak Trump'ın bazı danışmanlarının böyle olduğu kesin. Örneğin Ulusal Güvenlik Danışmanı John Bolton ve Dışişleri Bakanı Mike Pompeo dünyaya yönelik benzersiz kibirli bir yaklaşımın mükemmel örnekleridir ve Pompeo ile bu durum kökten dinciliği ile daha da güçleniyor.

Bolton kısa bir süre önce İngiltere'nin yeni başbakanı Boris Johnson'ı Brexit anlaşması olsun veya olmasın Avrupa Birliği'nden ayrılma konusundaki kararlılığında onu teşvik etmek üzere Londra'yı ziyaret etti. Trump ve Bolton'ın İngiltere (Birleşik Krallık) hiç umurunda değil ancak büyük bir istekle Avrupa Birliği'nin başarısız olmasını umut ediyorlar. Dolayısıyla Avrupa Birliği'nin Johnson, İtalya'da Matteo Salvini ve Macaristan Başbakanı Viktor Orbán gibi tüm düşmanları Trump, Bolton ve Pompeo'nun arkadaşlarıdır.

İran rejimini devirmeyi istiyor

Trump ayrıca İran'daki 1979 Devrimi'ne ve Tahran'da rehin alınan Amerikalılara ilişkin Amerikan halkının hala unutamadığı anıları temel alan İran karşıtı duyguları kullanarak İran rejimini devirmeyi de istiyor. Trump'ın kini, İran liderlerinden kendilerine göre özel nedenlerle nefret eden sorumsuz İsrail ve Suudi Arabistan liderleri tarafından teşvik ediliyor. Ancak İranlı liderlerin kendi taleplerine boyun eğmeyi reddetmesinin bunları yerinden etmeye çalışmak için yeterli bir neden olduğu Trump için, bu ayrıca çok da kişisel bir durum.

Avrupalılar Orta Doğu hakkında Amerikalıların saflığının sonuçlarını iyi biliyor. Avrupa'daki göçmen krizine ilk ve en önemli olarak bölgede ABD'nin yönlendirdiği savaşlar neden oldu. Örneğin; George W. Bush'un Afganistan ve Irak savaşları ve Barack Obama'nın Libya ve Suriye savaşları...

ABD bu durumlarda çok acele ve düşünmeden hareket etti ve bunun bedelini Avrupa ödedi ama Orta Doğu halkı çok daha yüksek bir bedel ödemek zorunda kaldı.

Şimdi ise Trump'ın İran'a yönelik ekonomik savaşı daha da büyük bir çatışma tehdidi oluşturuyor. Tüm dünyanın gözü önünde, İran ile ti-

caret yapan Amerikalı veya değil, tüm şirketlere yaptırımlar uygulamak yoluyla ülkenin döviz girdilerini keserek İran ekonomisini boğmaya çalışıyor. Bu yaptırımlar Birleşmiş Milletler Sözleşmesine aykırı olarak, savaşa eşdeğerdir. Ve doğrudan sivil nüfusu hedef aldığı için bunlar insanlık suçu oluşturur veya en azından oluşturmalıdır (Trump, Venezuela hükümetine ve halkına yönelik aslında aynı stratejiyi yürütüyor).

Avrupa yalnızca tek taraflı, sınır ötesi ve Avrupa'nın güvenlik çıkarlarına karşı olmakla kalmamasının yanı sıra, BM Güvenlik Konseyi tarafından oybirliğiyle kabul edilen İran ile nükleer anlaşmanın kurallarına bariz şekilde aykırı olan Amerikan yaptırımlarına defalarca itiraz etti. Ancak Avrupalı liderler bunlara doğrudan karşı çıkmaktan hep korktu. Korkmalarına gerek yok.

ABD'nin yaptırımları aşılabılır

Avrupa, Çin, Hindistan ve Rusya ortaklıkları ile ABD'nin sınır ötesi yaptırımlar tehditlerini sindirebilir. İran ile ticaret, Amerikan bankalarına gerek kalmadan kolaylıkla Euro, Renminbi (Çin'in para birimi), rupi veya ruble para birimleri ile yapılabilir. INSTEX gibi bir Euro-clearing mekanizmasıyla petrole karşı mal ticareti gerçekleştirilebilir.

Aslında ABD'nin sınır ötesi yaptırımları güvenilir, uzun süreli tehditler değildir. ABD bunları kalan dünyanın çoğuna uygulasa, Amerikan ekonomisine, dolara, borsaya ve Amerikan yönetimine yönelik zarar onarılamaz olurdu. Dolayısıyla yaptırım tehdidinin sadece tehdit olarak kalması muhtemeldir. ABD Avrupalı şirketlere yaptırım uygulamak için harekete geçse bile AB, Çin, Hindistan ve Rusya, BM Güvenlik Konseyi'nde bunlara karşı çıkacak ve konsey de büyük bir çoğunlukla Amerikan politikalarına karşı çıkacaktır. ABD yaptırımlara karşı çıkan bir Güvenlik Konseyi kararını veto ederse, tüm BM Genel Kurulu konuyu "Barış için Birlik" prosedürleri kapsamında ele alabilir. BM'nin 193 ülkesinden büyük çoğunluğu yaptırımların sınır ötesi uygulamalarını kınayacaktır.

Avrupalı liderler, Trump'ın İran, Venezuela, Çin ve diğer başka ülkelere karşı kabadayılığına ve tehditlerine boyun eğerek küresel güvenliği tehlikeye atacaktır. Amerikalıların önemli bir çoğunluğunun da ABD'de toplu silahlı saldırılar ve başka nefret suçları salgınına yol açan Trump'ın kötülük dolu narsisizmine ve psikopatik davranışlarına karşı olduğunu anlamaları gerekir. Avrupalılar ve Amerikalılar Trump'a karşı çıkarak ve kurallara bağlı uluslararası ticaret dahil uluslararası hukuk kurallarını savunarak gelecek nesiller için dünya barışını ve Atlantik'in iki yakası arasındaki dostluğu güçlendirebilir.